

МІЖНАРОДНІ РАМКОВІ СТАНДАРТИ ВСЕСВІТНЬОЇ МИТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Плохута Є. П.

доктор філософії,

доцент кафедри юриспруденції

Чернівецький інститут

Міжнародного гуманітарного університету

м. Чернівці, Україна

Дослідженню питань міжнародної співпраці митної служби України, світових митних норм, правил та стандартів, міжнародної торгівлі присвятили свої наукові праці такі дослідники, як І.Г. Бережнюк, І.І. Бережнюк, С.І. Денисенко, Є.В. Додін, А.І. Калініченко, Б.А. Кормич, О.С. Нагорічна, П.В. Пашко, І.В. Несторишин, С.М. Перепьолкін, І.В. Письменний, Д.В. Приймаченко, К.К. Сандровський, В.В. Ченцов та ін.

З метою покращення рівня безпеки світової торгівлі, що є одним із головних чинників економічної стабільності та розвитку будь-якої держави, були розроблені та прийняті у 2005 р. Всесвітньою митною організацією Рамкові стандарти безпеки та полегшення світової торгівлі (SAFE – Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade) [1]. Цей документ містить в собі стандарти із забезпечення безпеки ланцюга постачань та спрощення процедур міжнародної торгівлі, дозволяє реалізувати інтегроване управління ланцюгом постачань для всіх видів транспорту, сприяє розвитку зв'язків між митними службами з метою виявлення ризикових операцій, а також сприяння співпраці митних органів та підприємств за допомогою введення інституту автоматизованого економічного оператора тощо.

У системі комплексного контролю власне митний контроль та оцінка ризиків з метою забезпечення безпеки являють собою постійний спільний процес, що починається з моменту підготовки вантажів експортером до відправлення з постійною перевіркою цілісності вантажів при недопущенні непотрібного дублювання засобів контролю. Для цього митні служби повинні домовитися про узгоджені стандарти контролю та управління ризиками, обмін даними і даними профілю ризиків, а також даними з урахуванням роботи, проведеної в контексті Глобальної інформаційно-розвідувальної стратегії ВМО [2].

Рамкові стандарти безпеки та спрощення процедур світової торгівлі [3] мають гнучку та постійно змінюючу структуру, що повністю відповідає правила міжнародної торгівлі, що налічує сім офіційних редакцій (видання 2005 р., 2007 р., 2010 р., 2015 р., 2018 р., й остання редакція 2021 р.). У останню редакцію включено нові стандарти для отримання статусу економічних операторів.

Сучасна редакція містить сім глав та п'ять додатків. У першій главі описано цілі, принципи, елементи та опори Рамкових стандартів безпеки та полегшення зовнішньої торгівлі. Друга глава містить переваги втілення Рамкових стандартів безпеки та полегшення зовнішньої торгівлі для керівництва держав та органів влади, підприємств, що займаються міжнародною торгівлею (привілеї для економічних операторів), митних адміністрацій. Показано вплив Рамкових стандартів на модернізацію роботи митних служб, збір митних платежів, переваги проведення митних формальностей до прибуття вантажів на кордон, підкреслена необхідність регулярної професійної підготовки службовців митної служби та ін. Черверта глава присвячена опису стандартів для опори «Митниця-Бізнес». У неї виокремлюють критерії, у відповідності з якими суб'єкти ЗЕД можуть досягти статусу «партнера по безпеці», виокремлені відмінні риси програми економічних операторів від аналогічних програм, наприклад, Кіотської конвенції 1973 р. [4]. Статус економічного оператора може бути наданий як виробникам, імпортерам, експортерам, брокерам, перевізникам, підприємствам. П'ята глава «Митниця – інші державні та міжурядові органи» присвячена опису стандартів, спрямованих на швидке та ефективне реагування уряду та державних органів, що регулюють транспортування вантажів. У главі шість «Безперервність та відновлення торговельної діяльності» описано обов'язки уряду та митних адміністрацій при порушенні міжнародного ланцюга постачань. Сьома глава «Взаємне визнання» присвячена концепції, відповідно до якої митна адміністрація визнає дії або рішення іншої митної адміністрації, визначено певні умови для покращення дублюючих операцій. У якості сфер розповсюдження концепції «взаємного визнання» обрано: 1) авторизація; 2) попереднє електронне інформування; 3) комунікація та спільне проведення цільового відбору та скринінгу.

Структура Рамкових стандартів безпеки та полегшення світової торгівлі у редакції 2021 р. кардинально відрізняється від першої редакції 2005 р. здебільшого завдяки робочій групі Safe Framework of Standards, створеної у 2007 р. для внесення змін до тексту Рамкових стандартів.

У висновках необхідно зазначити, що подальший розвиток політики у сфері безпеки надання митних послуг необхідно здійснювати із врахуванням вимог Рамкових стандартів безпеки та полегшення світової торгівлі Всесвітньої митної організації (SAFE), що забезпечує безпеку

міжнародної торгівлі та сприяння суб'єктам підприємництва, шляхом розширення спектру митних послуг та модернізації Єдиної автоматизованої інформаційної системи (ЄАІС) митних органів. Зазначене можливо досягти шляхом дотримання всіх принципів Рамкових стандартів, а саме: встановлення умов безпеки та сприяння зовнішній торгівлі та основі спрощення та гармонізації митних процедур; забезпечення повноцінного та законного поповнення Державного бюджету; розвитку цифрових митних технологій для повноцінного обміну даними між митною службою та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іншими митними адміністраціями світу тощо.

У цьому контексті повинні бути активізовані усі положення Рамкових стандартів безпеки та полегшення світової торгівлі ВМО, метою яких є розробка таких принципів щодо підвищення безпеки світової торгівлі, які б не тільки чинили опір для їх здійснення, а навпаки – сприяли би її підтримці та розвитку.

Література:

1. Safe Framework of Standards/ URL. <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf>].

2. Бережнюк І.Г., Бережнюк І.І. Інститут уповноважених економічних операторів у Рамкових стандартах ВМО та Митному кодексі України. URL. http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2012/1_47_2012/3.pdf.

3. Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації від 01.06.2005 р. URL. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/976_003.

4. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (дата прийняття: 1973 р., м. Кіото) від 26.09.1999 р. URL. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.